

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Narodna značka
 Za vsako leto 34 K. po letu 12 K. 3 mesece 6 K. — Narobe brez dopolnane naročnine se uprava ne osira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista „Nefrankovana sinma se ne sprojemajo in rokopolci se ne vračajo.“
 Narodno, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo listu a

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom : Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik koncesij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna koncesorja lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštne-hraunilni račun št. 811.652.

Izhaja vsaki dan.
 Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri ob ponedeljkih ob 3. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. 16 stotina; v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, št. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

oglasje in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglašom 20 st. na vrsto petič; poslanice, osrtnice, javne zahvale in domači oglašji po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Iz Hrvatske.

ZAGREB, 12. januarja 1906.

V tem mesecu se izlagajo volilne liste na obči vpogled. To se dela iz razloga, da bo vpogled v te liste svoboden vsakomur, pak da morejo reklamirati oni, ki niso vpisani, oziroma, da se brišejo oni, ki niso opravičeno vpisani. Te liste mora po zakonu izložiti vsako občinsko poglavarstvo na cemu kraj. O tem pa je opozoriti prebivalstvo, da bodo liste izložene toliko in toliko časa na upogled vsakomur. Ali pri nas se vsako leto dela mnogo zlorab z izlaganjem volilnih list: liste se namreč niti ne izlagajo, kadar treba, niti se narod ne obvešča o tem o pravem času. Tako se je dogodilo tudi sedaj na več krajih, da so bile volilne liste izložene samo 3—4 dni, a narodu so napačili še le zadnji dan, da so izložene. In če je bil ta dan delaven dan, potem narodu sploh ni bilo možno iti na občino reklamirat. Opaža se pa, da se se ravno letos povsem delale silne nezakonitosti na sestavi teh list. Jako mnogo opozicijonalnih volilcev je jednostavno izbrisanih iz list in proti jasni besedi zakona, ker dotični plačujejo prav toliko in takega davka, kakor in kolikor ga je predpisane za pojedinega volilca. Pač pa je vpisanih v liste silno občinski pisarjev, gozdarjev in pandurjev, torej nižih uslužbencev, ki imajo po 25 gl. plače na mesec, od katere ne morejo plačevati davka, ki je potreben po zakonu za volilno pravico. In vendar so ti ljudje vpisani v volilne liste in morajo — to se smeje — po vladni komandi glasovati za madjaronske kandidate. Pa ne le, da ti nesrečniki morajo storiti tako, ampak vlada silni moralno tudi očeta, brate, strice in zeta teh pisarjev, logarjev in pandurjev, da morajo glasovati za madjaronske kandidate, ker bi sicer dotični izgubili svoje službe. Ob takih razmerah ni nikako čudo, da se današnji sistem še drži na vladi in ne bo nam treba šuditi se tudi nadalje, ako ta sistem tudi na prihodnjih volitvah usili za poslance svoje — dobro plačene sluga. Lahko mu bo to, ker sta mu na uslugo: nasilje in oborožena sila.

In ker ima ta sistem taka dva pomanjša, zato nesmiljeno duši vsaki svobodni pojav. Danes dela v Hrvatski, kar hoče, četna ljudij, ki jih vodi Tomašič, ta zaupnik Khuenov. Na vsa usta kriči ta nesrečna banda, da brani sveta prava naroda hrvatskega, mej tem pa zapostavlja povsodi hrvatski jezik in karakter. Vladajoča klika se baje bori za prava hrvatska, vendar pa gleda mirnim očesom, ko mesta naših finanš-

nih ravnateljev zasedajo sami Madjari, došim domači sinovi ne morejo naprej. Tudi sedaj se ima popolniti mesto finančnega ravnatelja v Ogulinu, pak dobi to mesto Madjar Prišušky, da-ni je 13 Hrvatov, ki so v službi stareji od njega in tudi zaslužnej, došim ima on edino to zaslug, da je — Madjar in da ima protektorje, ki imponirajo kliki. Vladajoča klika dovoljava, da tuli skupni avstro-ogreški konsuli dopisujejo našim oblastim na madjarskem jeziku, kakor delajo tudi skupni vojni uradi, pa da pačijo naša hrvatska mesta v Zagreb, Kapronca, Karolyváros itd. itd. Tudi na našem prvem učnem zavodu, na našem hrvatskem vsučilišču hoče vladajoča klika nameštiti svoje varvance, ki niso učenjaki, ampak neveliči in igoranti. Tomošé bi hotel redaktorja svojega »Dnevne lista«, nekoga dra. Koranerja (sicer idijota), postaviti na stolico za nacionalno ekonomijo, Čavrak pa bi hotel zopet svojega avaka postaviti na stolico za kriminalistiko, a s tem pada dobri glas našega vsučilišča pod ničlo. Vladajoča klika še vedno ne dopušča, da bi tudi provincija kaj dala o pogubnem delovanju njenem, pak zato tudi nadalje nesmiljeno konfiscira liste, ki vodijo pešeno borbo proti kliki. V saboru so govorili, da konfi kacije prenehajo, v resnici pa-se »Pokret« in »Srbsbran« konfiscirata skoro vsaki dan, o čemer sem vam v zadnjem pismu obširneje govoril. Pridodati imam le še, da je bilo od 89 števk »Pokreta« konfisciranih 23.

Že sem vam bil omenil ob neki priliki, kako da okrajni predstojnik v Daruvaru, Barabaš, ki živi od hrvatskih žuljev, pošilja svoje dete v madjarsko šolo. Ta isti predstojnik tira agitacijo med tamošnjim prebivalstvom in posrečilo se mu je, da so vsaj njemu podrejeni izbrali svoje otroke iz hrvatske šole in jih pošiljajo v madjarsko, kjer se jim odnrodujejo. Torej hrvatski okrajni predstojnik — propagator madjarstva! To svede ne moti naše vlade, da ne vidi nič slabega v tem; ali v t mšnjem prebivalstvu, med katerim vlada velika nesadovoljnost, zavre prej ali slej prav gotovo. Potem bo vlada zopet iskala začetnikov psovadi, samo tam se, kjer v resnici so! A dični ta predstojnik bo gotovo odlikovan, pohvaljen in obdarjen boljim mestom. Tako se delajo pri nas karjere!

Naši pangermani nadaljujejo nesumno svoje delo. V vsakem mestu enujejo nemška nacionalna društva in društveni znaki, neučki, so državni znaki. Trezneji Nemci pa se vendar ne dajajo zavajati na limanice, ker

vidijo, da to pangermanstvo ne dovede do dobrega, ampak dovede samo do hudega boja v Srijemu, ki se mora za Nemce slabo završiti, ker so le oni vendar-le v veliki manjšini. Pametaej Nemci uvidevajo, da jim je pred vsem potrebno znanje hrvatskega jezika. Zato sta nemški občinski zastopstvi v Ernestinovu in Jovanovcu sklenili, da svoje nemške šole spremene v hrvatske, a da se v teh šolah tudi nemškemu jeziku določi mesto po zaslug. Ta sklep je pangermane zadel v živo; ti ne bodo mirovali, ampak bodo po svojih listih najgrje napadali imenovani občinski zastopstvi. Ali malo jim bo koristi od tega. Počasi pridejo tudi oni do spoznanja, da pri nas niso tla za tako nacionalistično borbo med Slovani in Nemci, kakoršja se bje v Čehih in Slovencih.

Istrski deželni zbor in njegova večina.

»Naša Sloga« prinša: V našim novinam so brzojavili dne 1. t. m. iz Trsta, da se je tamkaj stralo 15 poslancev italijanske večine deželnega zbora istrskega, ki so po daljši razpravi sklenili, da se bodo sodelovali v deželnem zboru dotlej, dokler vlada ne prekliče »jesikovnih privilegijev, ki jih je brez privoljenja dala hrvatsko-slovenski manjšina«. Vseled tega da so se snide deželni zbor istrski.

Mi ne vemo, koliko resnice je na tej vesti, ali toliko vemo, da vlada ne more preklcati nobenih »jesikovnih privilegijev«, ki bi jih bila dala hrvatsko-slovenski deželno sborski večini, a ne more iz tega jednostavnega razloga, ker teh privilegijev ni ne dala, ne obljubila.

Vlada je obljubila edino to, da njen zastopnik v zbornici odgovori na neko interpelacijo tudi v hrvatskem jeziku, in nič drugega. Če so pa to tisti sstrjani privilegiji, ki jih je baje vlada dala hrvatsko-slovenskim poslancom in radi katerih hoče italijanska večina v deželni zbor, potem pa je v resnici najbolje, da se taka nesrečna zbornica nikdar več ne sliče.

Novi dalmatinski namestnik Nikola Nardelli

se je rodil v Dubrovniku leta 1857. Ljudske šole in gimnazijo je dovršil v svojem rodnem mestu, juridične nauke pa v Gradu. Meseca septembra 1877. je postal sodnijskim praktikaantom na okrožnem sodišču v Dubrovniku, meseca maja 1879. pa sodnijskim avskultantom. Ko je meseca novembra 1881. s odliko položil sodnijski izpit, je zapustil

sodnijsko stroko ter prešel v politično službo in bil imenovan namestniškim praktikaantom. Leta 1882. je postal koncipist; leta 1883. okrajni komisar; 1886. namestniški tajnik; meseca decembra 1886. okrajni glavar; 1894. namestniški svetovalec. Meseca maja 1898. je dobil naslov in značaj dvornega svetovalca in meseca junija 1899. je bil imenovan pravim dvornim svetovalcem.

Lanskega leta meseca januarija mu je bilo poverjeno vodstvo dalmatiškega namestništva in v isti čas tudi naslov in značaj namestniškega podpredsednika.

Nardellijavo imenovanje namestnikom je bilo širom Dalmacije vsprejeto z največim navdušenjem. »Od vseh strani prihajajo brzoglavne čestitke, kakor izrez globokoga spoštovanja in naklonjenosti prvemu sinu kršne Dalmacije, ki se je popel do najvišje časti v deželi.

Dogodki na Ogrskem.

Iz Budimpešte prihaja danes sicer interesantna vest, ki pa ni presenetila. Ponoviti se ima zpet igra, ki se je uprizorila že tolikokrat od različnih mož, a vedno s istim vsehpehom: negativnim. Ali prav za prav so imela pogajanja vsikdar svoj vseb, ki je bil, da je bila kosliacija še vojeviteja. Ministerstvo Fejervary je baje sklenilo, da zaprišne nova pogajanja s koalicijo. Ta vest nas ni presenetila. Saj je bilo po sporodih o zadnjih avdijencijah Fejervary-ja pred cesarjem in izlasti o mudenju grca Andrassija, tega voditelja koalicije, na Dunaju slutiti, da se zopet nekaj plete in pripravlja. In res sstrjajo vesti, da se bodo nova pogajanja vrila na podlagi predlogov, ki jih je stavlil graf Andrassy. Ali budimpeštansko časopisje zodi jako skeptično tudi o tem novem poskusu. Listi očitajo vladi dvolično postopanje: z ene strani da govori o svoji želji po sklepu miru, od druge strani pa da izdaja vojevite drakonične odredbe proti upornim municipijem. Izlasti pa ogorča koalicijo, ker vlada žuga z imenovanjem kraljevih komisarjev.

Tudi to pot torej niso nade najboljše. Po našem mnenju bi mogla le utrujenost koalicije pripomoči do pomirjenja. Ali vsaj za sedaj ni še nič opaziti o taki utrujenosti.

Dogodki v Rusiji.

Proglšenje malega obsednega stanja nad Uralom.

Iz Petrograda javljajo, da je nad vsemi rudniki na Uralu, nad mestom Perm in nad bližajo železnico proglašeno stanje izrednega varstva.

prostodušno in pokorno vsako besedo. Kar čutil si, kako krepko in globoko spi opevani kmet.

Motiv se ponavlja vedno hitrejšje, zvoki se goste in krepe, lesketajči basi grca, zlivajči se samo v en glas, skrivljeni, veliki prsti prebirajo ročno strune, a kazalec šviga z neverjetno naglico po vseh strunah.

Brada mu je vsa razmržena in s cenim oljem namazana.

Čudodelni prst razveseljuje s svojo gibčnostjo vso gostilno: s nappisno komičnostjo opisuje na strunah polkrove, kakor da maže koga zasmehujoče po ustaicah; včasih pa sgrabi vsa levica, ki predstavlja pedal, za strune, kakor da grabi za plešo kamarinskega kmeta, ki ga hoče zbuditi iz spanja. In glej, zbuja se, toda kazalec je zbežal na vrhnje strune, ki udarijo zato v tanek, srebrnočist smeh:

Zeni sanja se, da mož ves dan pleše v krčmi tam vesel, pijan; zdaj poskoči, zdaj se zopet zvije, dokler škornjev svojih ne razbije; prepava urno oče. Na hari vstaja divji vrtinec veselih akordov. Tanke strune pozvižgavajo smelo, njih predrzni glasovi se dvigajo in zibljejo v jatah, sredi njih pa se vije in dovi ena sama nota debele najnižje strune, a basi brenče, brenče, brenče, kakor da se spuščajo nižje in nižje.

PODLISTEK.

Ruska moderna: Gorkij, Andrejev, Skitalec, Bunin, Čirikov.

Novela in črtice, prevela MINKA GOVEKARJEVA.

V Ljubljani 1905. Natisnila in založila pl. Kleinmayer & Bamberg. Cena broširani knjigi 4 K; elegantno sezani 6 K.

Imena ruskih pisateljev, katerih novele je prevela gospa Govekarjeva, se v Sloveniji mnogokrat slišijo in dobro poznajo, ne se pa tako njihova dela. Gospa Minka Govekarjeva je z finim izbornim okusom izbrala od teh novelistov nekaj krasnih biserov ter jih podala Slovencem v tako lepi in gladki ter uprav brezmadežni slovenski, da se vsi ti prevodi čitajo kakor pravi originali.

Svejn prevodom je napisala gospa pisateljica temeljit in zanimiv »Uvod«, primerjaje starejše pisatelje, v prvi vrsti Tolstega in Dostojevkega, z našajevjimi literari, in prišla je do sklepa, da »v istini hodi moderna ruska beletristika, če že ne popolnoma za tema dvema, nhotje vzporedno z njima.«

»Od Gogolja, Goučarova, Turgenjeva, Dostojevkega, Saltykova in Garšina do Tolstega« — piše gospa pisateljica — »ter

do najmlajših med mladimi ruskimi leposlovi se vleče vedno ista struja spojenega naturalizma z idealizmom, združene analize znanjega in notranjega življenja v človeku in naravi.«

Za tem svojim dobro proučenim uvodom nam je pisateljica podala kratke živctopise nove istov, katerih novele je prevela sajedno z jasnim pregledom najnamenitnejših njihovih del.

Bolj temeljito, bolj jasno in zanimivo pisanega uvoda bi menda nihče v nas ne mogel napisati na samih 38 straneh kakor si jih je odmerila gospa Govekarjeva.

Od Gorkega je prevela pisateljica pretresujočo, tankega opazovanja polno povest beračev: »Ded Arhip in Ljouka«, zatem divjih Tatarov divjo pripovest »Kan in njegov sin«; otožno-grozno novelo: »Iz dobrega časa« in pa »Na plavih«, krasno sliko ruskih brodarjev.

V vseh teh povestih se moramo Gorkemu diviti kakor finemu opazovalcu in poznavatelju slovaških čustev, diviti se tsmu velikemu mojstru-analizatorju.

Za Gorkim sta dva prevoda Leonida Andrejeva; »Laz« je pa prekrasna, pretresujoča psihoška novela »Molčanec«.

Tretji novelist, zastopan v tej knjigi, je Skitalec. Njegova je le ena, toda daljša no-

vela: »Skoxi šibe«, ki je prava krasota. Tu ni konfliktov, tu je le kos življenja nadarjenega, umeiško navdahnjenega moža in kos otroškega življenja — njegovega sinčka. Imenitno je popisan ta priprosti samouk, ko svira na harfo.

»Oče zasnuče svoja rokava in raskrije tako mšičaste roke z močnimi prsti, ki jih položi na strune: z desnico ubira akorde z vsemi prsti na basovskih in dolgih strunah: kakor srebrna potok, tako zvenoch, brezskrbai in naivni trilčki, a blesteči basi bobne mehko z dolgo-zategjenim zvokom.

... Tajinstveni, niti veseli, niti žalostni motiv se je začel počasi, basi so začli eslo v negotovo mračno-pogrebno melodijo, toda iz nje se vsujejo mahoma majhni, lokavi, mični trilčki.

In tedaj je dvignil igralec svojo glavo, zmajal ponosno svoje kodre in je zapel z zamaknjenim pogledom:

»Tam na ulici Vrbarinski«

Imel je lep glas, polnodoneč in topel bas, ki sicer ni bil zelo močan, toda čist in mehav.

»Spi-leži kmet kamarinski«

Njegov zrasiti obraz je dihal takrat poseben humor, nozdri krivega nosu so se širile od navdušenja...

Žive pa so isgovarale strune za njim

Upor mornarjev v Sebastopolu in Odesi.

Iz Sebastopola poročajo: Posadka parnika »Velika kneginja Ksenija«, ki pripada ruski parobrodni in trgovinski družbi, se je branila odpeljati v Teodozijo stotnijo vojakov s strojnimi puškami. Takoj je prišel na ladijo admiral Čuhnin z vojniki in mornarji, ter je takoj ukazal aretovati in odvesti v ječo uporne mornarje. Konečno so isti prisilili, naj jih izpuste na svobodo in so obljubili, da bodo vršili svojo službo. — Oblastinja je v to privolila. Enak slučaj, se je pripetil tudi v Odesi, kjer se je branila posadka trgovinskega parnika »Care«, odpeljati v Sebastopol oddelek vojakov. Aretovanih je bilo šestnajst mornarjev, ki so jih nadomestili z drugimi.

O ruskem državnem proračunu

so prišli iz Petrograda nastopni podatki: Redni dohodki znašajo 2.028.858.774 rubljev, izdatki 2.018.076.550 rubljev. Dobrodoči presežajo stroške za 9.782.221 rubljev. Izredni dohodki znašajo 2 milijona in iz predatožjih kreditnih operacij 481.174.001 rubljev, izredni stroški 492.896.225 rubljev. Skupni dohodki in stroški balansirajo z 2.510.972.775 rubljev.

Drobne politične vesti.

Število angleških volilcev. Glasom parlamentarnega izveštja je na Angleškem 7.266.708 volilcev. Od 1. januarja 1905. je naraslo število volilcev za 21.733. Angleški parlament sestoji iz 670 članov. Na zadnjih volitvah, leta 1900., je glasovalo 3.519.345 volilcev.

Ločitev cerkve od države na Francoskem. Iz Pariza javljajo, da išče v tamšnjih zavodih za nameščanje nič manjše nego 6000 bivših nun in sester, ki so valed zakona o kongregacijah ostale brez kruha in iščejo sedaj mesta kakor odgojiteljice, hišne, kuharice in dekile.

Bolgarski proračun za leto 1906. znaša 117.673.000 levov prihodkov in 117.656.568 levov stroškov.

Poučno potovanje generalnega štaba. Na spomled pojde avstrijski generalni štab pod vodstvom FZM Heka v Slavonijo in na mejo Bosne. To potovanje bo trajalo tri tedne.

Stoletnica francoske okupacije v Dalmaciji. Letos je minolo 100 let, odkar so Francozi zavzeli Dalmacijo pričeli izdavat v Zadru list »Kraljski Dalmatin«, ki je izhajal štiri leta na italijanskem jeziku. Prva številka je izšla dne 12. julija 1806, zadnja pa dne 1. aprila 1810. Govori se, da izda neki profesor na senjski gimnaziji studijo o francoskem vladanju v hrvatskih pokrajinah.

Kanal za Bolgarsko floto. Bolgarski vojni ministri je izdelal zakonski načrt o gradnji kanala, po katerem se Davnensko jezero spoji s Črnim morjem. Ta kanal bo imel v prvi vrsti vojni značaj. Bolgarska žrnomska obal je namreč zelo neugodna za ladje izlasti v viharnih vremnih, zato nima bolgarska flota primerne pristanišča. Ako se zgradi omejeni kanal, dobi bolgarska flota ugodno pristanišče v Devnenskem jezeru. Po ministrovem načrtu bi gradnja tega kanala stala 1.360.000 levov.

Pa kaj prepisujem? Če bi hotela posneti iz te Skitalčeve novele vse, kar je zanimivega, lepega poetično-barbarskega in obenem tako realnega, morala bi prepisati kar vso povest.

Četrty moderan pisatelj zastopan v tej knjigi je Ivan Bunin, o katerem pravi gospa pisateljica, da je najfiniši opisovalec ruske narave in mojster v občujja polnih slikah.

Njegove črtice so večinoma kratke, v tej knjigi so tri simbolistične: Prelaz, Nova železnica in Volga.

Zadnja novela v tej krasni knjigi g. Govekarejeve je »Izgubljeni sin« od Čirikova, »ki zna s presenetljivo resničnostjo in nedozogljivo silo slikati težko rusko dijaško življenje po vseučiliških in izven njih, v vseh svojih različnih pojavih«...

Knjiga Ruska moderna pripovedica se sama po svoji vsebini, po izboru jezika in ne manjše tudi po »Uvodu«. Zato jej želim vsepeha, kakoršnega je vredna ter da bi obče zanimanje za knjigo vzbudilo v gospej pisateljici nov pogum in voljo lotiti se drugih pripovedi za drugi zvezek takih izbornih prevodov.

M. B.—1.

Načrt se v kratkem času predloži so- branju.

Domače vesti.

Našim pravoslavnim bratom želimo srešno novo leto!

Hrvatje in Srbi v Kotoru. V Kotoru so Srbi in Hrvatje sporazumno in bratsko volili mestni zastop, ki se je sedaj konstituiral. Županom je bil izvoljen poslanec Radimir, svetovalci pa dva Srba in trije Hrvatje.

Nepoštena agitacija. Skoro se bodo vršile občinske volitve za veliko občino buzetako (političnega okraja koperskega). »Naši Slogi« pišejo, da je italijanska stranka že pričela s agitacijo. Nu, to naj bi bilo, ako bi to agitacijo vodili svobodni možje. Ali vodijo jo e. k. državni uradniki. To treba obojati najodločneje. Tako je bil nedavno na vrhu neki davčni uradnik iz Buzete, ki se je ponujal našim ljudem za župana!! Obljubljal je ljudem, da jim bo zidal cesto, šolo itd. Desna roka temu e. k. agitatorju je davčni eksekutor, ki neprestano agitira za svojega predstojnika izlasti s tem, da hujska proti selanji občinski upravi in proti najuglednejim ljudem hrvatske stranke. Čzirom na te e. k. agitacije poročajo »Naši Slogi« uprav kričeče stvari. Ako se kdo — bodi v uradu, bodi izven njega — pritožuje, da je kak davek ali kaka doklada previsoka ter da mu je težko plačevati tako visoke davke, odgovarjajo mu zlobno: »Na tem je krivo županstvo, vprašajte vašega župana, v kak namen so se potrosili davki in doklade!«

Tako je hujskal in dražil narod pred dvajsetimi leti davčni eksekutor Pakaj, pak je bil odpuščen iz službe. Da vidimo, kaj se sedaj zgodi tem e. k. agitatorjem, ki drzijo in hujskajo ta naš dobri narod!

To pretega že vse meje. Ali to bodi povedano na adreso oblasti, da bomo, če pride do kakih neprijetnih dogodkov, s pretom kazali na resnične krivce — e. k. agitatorje. A višje oblasti bodo soodgovorne na eventualni nesreči.

Občni zbor pevskega društva »Zvonimir« v Rocolu se je vršil dne 6. januarja t. l. v prostorih g. Škilana ob veliki udeležbi domačih mož. Občni zbor je otvoril g. predsednik Škerk z lepim pozdravom in zahvalo za obilno obisk.

Tajnik g. Škrinjar je poročal o društvenem delovanju z lepim govorom o domačega ljudstva.

Poročilo blagajnikovo je bilo tudi odo breno. Društvo je imelo prebitka 64 kron. To je ugoden vpeh, ako upoštevamo, da je društvo še mlado. Upamo, da bomo vedno več napredovali. Gospod Počkaj je obžaloval, da se podporni udje tako malo brigajo za napredek društva.

Člen g. Rud. Pregarec je raztolmačil, kolike vsžnosti je društvo za narodno stvar in napredek naš v II. okraju. Pozivljal je navzoče, naj se odslej več brigajo in naj se vzdranjajo.

V novi odbor so bili enoglasno izvoljeni: Vek. Bjekar, predsednik; Rud. Pregarec, podpredsednik; Ant. Škerk, tajnik; Iv. Počkaj, blagajnik. Odborniki pa: Josip Bjekar, Josip Meršek, Josip Rudeš, Jurij Klun in Dragotin Švagel. Namestniki: Vek. Bradaš, Ivan Garmek, Antoa Požar in Miklavc.

Novi predsednik se je srčno zahvalil za dano mu čast in zaupanje in je obljubil, da hoče ob sodelovanju odbora vse svoje moči posvetiti napredku društva.

»Škrata« je izšla 2 številka, ki pri naši poleg raznovrstnega šaljivega in satiričnega čtiva mnogo krasnih izvirnih podob. Na prvi strani ima lepo podobo, kako dipomatje interesiranih držav gače ogenj v Maroku, ki ga je vžgal cesar Viljem. Na zadnji strani krasna tipa Amerikanca in Angleža, ki ne moreta pozabiti Japonske in Rusije. Poleg teh je še šest drugih večih in manjih podob.

Gotovo se ne bo nikdo kesal, kdor kupi »Škrata«, ki se ga dobi v tobakarnah po 10 stotik.

Opozorjamo, da se je v sestavku o dogodkih v S. žani k imenu političnega uradnika Treota v S. žani po pomoti urinil »dr.«, kar pa naj izvle čitatelj vseti na znanje, da ne bi kdo mislil na poslanca dr. Treota.

Ker je šlo prvič gladko, je poskusil še drugič. 34-letni Edvard Bruu je šel večeraj okolu 1. ure in pol v skladišče južne železnice, zvano Sylos, in tam ukrad omot manufakturnega blaga, težak 8 kg. Vse mu je šlo popolnoma gladko: ukrad je omot in ga odpeljal v mesto in ga — ne ve se kje — prodal. Videči da je to jako dober »gašft«, je šel Edvard še drugič v ono skladišče in naložil na svoj voziček še drugi, prvemu popolaoma enak omot. A ta pot ni šlo vse tako gladko kakor prvič. Prišli so namreč oni sitaeži, ki nozijo polumesec pod vratom in ki se zovejo redarji, ter so Edvarda aretovali in ga odgaali v zapore.

Slepar. Gospa G. M., stanujoča v ulici S. E. Peczolomini, je prijavila večeraj predpoludne na policiji, da je pred več dnevi tapecirarju Josipu R., stanujočemu v ulici dell' Olmo, izročila divan v svrhu, da bi ga jej popravil, a mesto popraviti ga ga je tapecirar zapravil.

Koledar in vreme. Danes: Feliks, svečnik; Tvrdoslav; Neda. — Jutri: Ime Jezusovo; Račalav; Vranika. — Temperatura večeraj: ob 2. uri popoldne + 8° Celsius. — Vreme večeraj: lepo.

Društvene vesti in zabave.

»Marijana«. Kako danes najložje izkazemo simpatije »Dramatičnemu društvu«? S tem, da se množčtevno udeležimo današnje predstave, ki se prične to ž n o b 4. uri popoldne v »Narodnem domu« v Trstu.

Vstopnice se prodajajo od 9.—1. in od 3.—4. ure pop. v veži »Narodnega doma« v Trstu.

Na današnji predstavi nastopi po dolgem presledku zopet priljubljena igralka gospa G e r m e k o v a.

Dramatično društvo v Trstu priredi danes v nedeljo, dne 14. januarja 1906. leta v gledališni dvorani »Narodnega doma« v Trstu igro v 5 dejanjih »Marijana«, slika iz narodnega življenja, francoski spisala Denney in Mallian. Poslovenil Davor u Hostnik. — Režiser g. Jaka Štoka. — Začetek ob 4. uri popoldne. Konec ob 7. uri. — Cene: Sedeži z vatopnino vred v prtiličju: od I.—IV. vrste K 1 80, od V.—IX. vrste K 1 60, od X.—XVI. vrste K 1 40, stojišča v prtiličju K 1, za dijake in vojake do narednika v prtiličju 60 st., lože po K 6, vstopnina v lože K 1, sedeži z vatopnino vred na galeriji K 1 60, stojišča na galeriji 60 st. — Sedeži in lože to v predprodaji v veži »Narodnega doma« vsak dan od 2.—4. pop., na dan predstave od 9.—1. ure pop.

Plesni odsek pev. društva »Zarja« v Rojanu vabi na plesni venček, ki bo danes zvečer v prostorih »Konsumnega društva« v Rojanu. — Začetek ob 8. uri zvečer. Konec ob polnoči. Plesovodja g. Ivan Umek. Najljubnjeje vabi

o d s e k.

Ruski kružok. Na občno željo bodo učni večeri prvega tedeja ruskega kružka odslej ob poaedaljkih in petkih, od sedme in pol do osme in pol.

V kratkem se ustanovi tudi tečaj za hrvatski jezik.

Pevsko društvo »Kolo« v Trstu naznanja, da se vršijo redne vaje vsako sredo in nedeljo. Ob enem pozivlja vse ose, ki žale stopiti v društvo kakor delujoči člani, da je čas vstopa do 1. februarja t. l.

Veselični odsek »Bralnega društva« v Sv. Ivanu naznanja, da se bodo vršile plesne vaje, počeniš v nedeljo, dne 14. t. m. vsako nedeljo in praznik od 5. do 9. ure zvečer v dvorani »Narodnega doma« v Sv. Ivanu. Na plesnih vajah se bo poučevalo figurirane in moderne plesne. Vstop bo dovoljen le dostojnim oebam.

Slovansko pevsko društvo v Trstu.

Sedež: ul. S. Francesco d' Assisi 2/1
Pevovodja: g. Srečko Bartel

Pevske vaje za moški zbor vsaki torek ob 8. in pol uri zvečer, za mešani zbor vsaki četrtek ob ravno isti uri.

V nedeljo, 21. t. m. izlet v Škedenj.

ODBOR.

Naročajte pivo na korist družbe sv. Cirila in Metodija! Družba sv. Cirila in Metodija v Ljubljani opozarja na pivo, ki se vari v pivovarni g. Auerjevih dedičev v Ljubljani v korist naše družbe. To pa zato,

ker razni gg. gostilničarji sklapate sedaj nove pogodbe glede zalog piva. Na to pivo bodite opozorjene vse naše podružnice, vsa društva in vsi somišljeniki. Svoji k svojim!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metodija v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

Strogemu kritiku — malo odgovora.

(Zvršetak).

Nčem nikakor trditi, da je naš diletantski zbor popolnoma dovršen. Manjka mu s marsikaj, a manjka mu v prvi vrsti šole elementarnega pouka, sistematične, strokovne in umetniške naobrazbe. Te pa ne dosežajo naši diletantje samo s tem, da zahajajo v gledališča in da gledajo in še tako pozorno opazujejo prave umetnike, temveč sistematičnim poučevanjem po strokovnjaku, po teoretično izšolanem umetniku. Potrebujemo dramatično šolo, potrebujemo umetnika po poklju, ki bi učil in vodil naše tako vnete igralce.

Za vse to je pa treba dosti novcev, a teh naše »Dramatično društvo« nima. Saj ne vdobiva nobene podpore od nobene strani. In kaj izda onih petdeset podpornih udov, ki plačujejo po petdeset stotnik oziroma po sto krono na mesec!? Se samimi dohodki predstav se društvo tudi ne more vzdrževati, posebno, ker naša gledališka dvorana ni posebno velika. Zato se tudi društvo ne more lotiti operete, ker uprizoritev iste stane dosti več, nego uprizoritev drame. Vse drugo bi bilo, ako bi naše »Dramatično društvo« imelo dosti podpornih udov, ako bi dobivalo posebno stalne podpore od nekaterih oseb in društev, ki se nahajajo v ugodnejšem ekonomičnem položaju in ako bi je naše ljudstvo sploh hotelo bolj podpirati!

Pa kaj hočemo doseči, ako vladajo pri nas taki nazori, da se štejejo že med zaslužne podpornike društva oni, ki so kedaj — mahinili po naših diletantih, in ako se šteje kritikom v greh, če so nasproti našim požrtvovalnim igralcem obzirni in dobrototni.

Naši diletantje storijo, kar morejo. Pa trudapolnem vsakdanjem delu lotijo se meriranja svojih vlog, prihajajo skoro vsak dan iz daljnih okrajev mesta in celo iz okolice k vjam, ki trajajo do pozne noči, odreči se morajo vsaki drugi zabavi in celo potrebemu počitku ter zanemarjati morajo svoje stvari.

Ako pomislimo na vse razmere, v katerih se vrši delo naših diletantov in pičla ereditva, s katerimi razpolagajo, moramo jih uprav občudovati!!

Ne moremo jim odreči svojega priznanja, ne moremo jim odrekati ne ustrajnosti, ne požrtvovalnosti, ne nadarjenosti.

Da bi le ta njihova požrtvovalnost našla odmeva v naših imovitih krogih in med našo inteligenco! Hic Rodus, hic salta! Za premembo bi se moral enkrat najti gledališki tik, ki bi se sprivil na kroge izven dramatičnega društva, na tiste, ki ne vrše svoje dolžnosti nasproti temu društvu.

Evo polja. Ako si hoče kedo stiši za slug za naš »Dramatično društvo«! Navdušujte naše premlačne boljše kroge za »Dramatično društvo«, agitirajte za pristop k društvu, za gmetno podpiranje istega! In »Dramatično društvo« Vam bo nad vse hvaležno!

»Dramatično društvo« ima zares važno, zares kulturno misijo. Osamosvojiti ima Tržaške Slovence od italijanskega upliva, kar se tiče dramatične umetnosti, ki je od vseh in pozredi priznana vsažim kulturnim faktorjem. Ako hočemo, da bo naše gledališče na pravi višni, podpirajmo vai naše »Dramatično društvo« toliko moralno kolikor i materjalno vsak po svoji moči, posebno pa izogibajmo se občitanj in rekriminacijam, ki ne morejo koristiti, a naše vrle delalec žalijo po nepotrebnem. Pomislimo, da glavna krivda na nedostatkah našega gledališča je na onih, ki ne nastopajo na odru in ne drugod za naše gledališče!

S—k.

Dvajsetletnica na slovenskem odru.

Dvajset let delovanja sploh ni kar si bodi, a se mora to upoštevati toliko več, ako moremo omeniti tako dolgo, konsekventno delovanje slovenske igralka na slovenskem odru. Vsakemu žutečemu Slovenceu mora imponirati, da naše prvo slovensko gledališče v Ljubljani šteje že toliko in več let plodonosnega in vedno naprej in navzgori stremečega obstanka. A znak zanimanja, udeleženosti in navdušenja za našo dramatikoj je, da

JADRANSKA BANKA

v TRSTU

UL. NICOLÒ MACHIAVELLI 26.

Eskomptuje menice, daje predujme na vrednostne papirje kakor tudi na blago, ležeče v javnih skladiščih. . . . .

Preskrbuje vsa borzna naročila najhitreje in najvestneje pod kulantnimi pogoji. . . . .

Posreduje in konvertira hipoteke pri prvih hipoteknih zavodih, pod najugodnejšimi pogoji. . . . .

Sprejema vloge: na knjižice po 3 1/2%, na tekoči račun po 3 1/2% z odpovedjo 8 dni, na ziro-račun po 3 1/2% bez odpovedi do K 40.000, za večje zneske pa se je treba glede odpovedi sporazumeti.

Vse vloge se potrdijo v tozadevnih knjižicah.

Izdaja nakaznice na vsa glavna tržišča monarhije in inozemstva in dovoljuje kredit proti dokumentom ukreanja.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, devize, inozemski zlati in srebrni denar ter bankovce, vnovčuje kupone in izrebane vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji.

Velika hiša primerna za gostilničarsko in za vasko drugo obrt, se odda takoj v najem. Natančna poja-nila daja lastnik Ivan Balanč na Proseku.

„Trije tički“ Burka v 2 dejanjih po 60 stot., po pošti 10 stot. več; vdobiva se pri spisateljstvu in založniku **Jaki Štoka** v Trstu (Narodni dom), pri **A. Gabršček** v Gorici in **L. Schwentner** v Ljubljani.

Čudo v ceno!

500 komadov samo za gold. 185.

Ena krasna zajamčeno dobro idoča precizijska ura na 36 vrni tek s pozlačeno verižico 1 krasna špila s ponar. biseri, kravato, 1 pozlačen prstan s ponar. kamnom za gospode ali dame, 1 krasna garnitura gumbov iz 3°, double zlata za manšete, ovrtnik in prsa, 6 platnenih žepnih rut, 1 jako lepa žepna pisalna oprava, 1 krasno žepno ogledalo v škatljici z glavnikom, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 vez. belefica, 12 razglednic slavni umetnikov zadnjega stoletja, 72 angl. pisalnih peres in 395 raznih reči, ki so v hiši neobhodno potrebne. Vse skupaj z uro, ki je samá toliko vredna, stane le gold. 185. Pošilja na povzetje ali preu.

H. SPINGARN, Krakov št. 43.

Kdor naroči 2 zavitka, vdobi v dar 1 lep žepni nožič na dve rezili, pri več kot 2 zavitkih se priloži vsakemu po 1 tak nožič. Za kar ne ugaja se denar takoj povrne.

Ivan Petelin

tovarna testenin

TRST

Sv. Ivan pri Trstu.

PARIZ 1900

Grand Prix, svetovna razstava:

KVIZDOVA

restitucijska tekočina

C. kr. priv. pralna voda za konje. Cena: K 280. Nad 40 let rabi v dvornih konjarnih in večjih hlevih vojaštva in civilistov; ojačuje pred in daja po hudih naporih zopetno krepčest pri otrpnelih kitah itd. in uspešno konja za

Prisluha se za zdravje stajajočih konj. Vdohne se v vseh lekarnah in mirobilnicah. Ilustrovanik gratis in franco. — Vsakdanje razpošiljanje se vsi le glavne zaloga.

Fran Iv. Kwizda

C. kr. avstro-ugarski, kr. romanski in knež. bulgarski zahajatelj, škročna lekarna, Kornuburg pri Danaju.

Dr. D. Reach

v bolnišnico sv. Roka v Budimpešti, je v vseh slučajih povračujočega se telesnega zaprtja in slabotnega želodčnega delovanja s presenetljivo ugodnim uspehom uporabljaj

Želodčno tinkturo

G. PICCOLIJA, dvornega zagajatelja Njega Svetosti in lekarja v Ljubljani. — 1 steklenica velja 20 stot in se vnanja naročila točno izvršujejo.

Gostilna „Secession“

ulica Rossetti št. 6.

Novi lamburaški zbor „Slovenija“

(v sokolski noži)

proizvaja vsaki četrtek, soboto in nedeljo od 5. ure popol. naprej

koncert

z igro in ubranim petjem. — Vstopnina prosta.

Izvrstna pijača in dobra kuhinja po nespremenjenih cenah.

Za obilen obisk se priporočata udana

Marija Butkovič, gostilničarka.

Hinko Lipušik, vodja koncerta.

Drogerija

Gustavo Marco

ulica Giulia št. 20.

Droge, barve, pokost, petrolej, čopiči, ščetke, mila, parfumi itd. — Zaloga šip in steklenin.

Mejnarodno spedijsko posredovanje

Caro & Jellinek

Trst ul. Romagna št. 2 Trst.

TELEFON št. 1627

Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohoštvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu.

Čakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike.

Posiljanje vsake vrste po stalni nizki prevoznini. Proračuni brezplačno.

Predno kupite zlatanino in dragocenosti obiščite

Delavnico zlatnin in dragocenostij

Josip Pompillo

Corso št. 49 (nova palača)

Našli bode te dragocenosti po takih cenah, da se ni bati konkurence. Ker se potrebuje zlato pri delu, se kupi staro zlato po pravi vrednosti. Kupuje in menjava dragocenosti. Vsako v to svrhu spadajoče delo se takoj izvrši.

Najboljše šivalne stroje

po kron 65

z dveletnim jamstvom pošilja

JOSIP EGGER

Zaloga biciklov

TRST — trg pred vojašnico 3 — TRST

Podpisani priporoča slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvoreno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno

krojačnico.

Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmerne. Naročbe se izvrše točno in se dostavljajo na dom.

Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. — Mnogoletna skušnja, katero si je prisvojil podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kraj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago.

Z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR.

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za

Pain-Expeller

je splošno priznano kot izvrstno bol blažujoče mazilo; cena 80 stot., K 140 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v škatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“, iz Richterjeve lekarne, potem se je gotovo prejel originalni pridelek.

Richterjeva lekarna

Elizabetine ulice št. 5, nova pri „zlatem levu“ v PRAGI. Dnevno razpošiljanje.

GLAS.

V bogatej zalogi pohištva **Em. Ehrenfreund**

(prej Jesi)

ulica Nuova 24 (prilličje)

daja novo in rabljeno pohištvo po konk. renčnih cenah v najem.

DELINKOVAC POKORNY

reg. varn. znamka

Vzbuja apetit ter je jako okusni

Vermut-liqueur

Zdravniško mnogo priporočen.

Na prodaj v prodajalnicah kavarnah itd.

Zabojček na poskušajo 1/2 litra, ali 1/2 litra K 5.80 franko

Tovarna likerjev dion dr. Pokorny Zagreb. — Ustanovljena 1862.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386 80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159 67 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojavnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodski ulicah 12

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajnje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrajne namene.

Zahtevajte pri nakupu

Varstvena znamka.

Schichtovo-štedilno milo

z znamko „JELEN“

Ono je **zajamčeno čisto** in vsake brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Udobiva se povsod!**

JURI SCHICHT, USTJE na LABI. Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju.